

ОДЕСЬКИЙ ІНСТИТУТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Директор
Одеського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

Ольга КУЗНЕЦОВА

(П.І.Б.)

"29" серпня 2025 р.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри
загальнононаукових, соціальних та
поведінкових дисциплін

Протокол № 6 від 28.08.2025р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Алла НЕРУБАССЬКА

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

спеціальності:

081 Право

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

перший (бакалаврський)

(назва освітнього рівня)

освітньої програми:

«ПРАВО»

(назва освітньої програми)

Розробник (-и) си­ла­бу­су на­в­чаль­ної дис­ци­п­лі­ни:

кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри управління, фінансів та адміністрування Костенко Ростислав Валерійович

Викладач:

кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри управління, фінансів та адміністрування Костенко Ростислав Валерійович

Си­ла­бус роз­гля­ну­то на за­сідан­ні ка­фе­дри за­галь­но­на­у­ко­вих, со­ці­аль­них та по­ведін­ко­вих дис­ци­п­лін

Про­то­кол від 28.08.2025 № 6

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	<i>Історія та культура України</i>
Шифр(и) та назва(ви) спеціальності(стей)	<i>081 Право</i>
Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i>
Статус дисципліни	<i>обов'язкова</i>
Кількість кредитів і годин	<i>3 кредити/90 год. Лекції: 26 год. Семінарські/практичні заняття: 24 год. Самостійна робота: 40 год.</i>
Терміни вивчення дисципліни	<i>I семестр</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
Вид підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Сторінка дисципліни на сайті	https://odesa.maup.com.ua/about-institute/kafedry/kafedra-prava/

П.І.Б. викладача	Костенко Ростислав Валерійович
Науковий ступінь	Доктор педагогічних наук
Вчене звання	професор
Дисципліни, які викладає НПП	Історія та культура України
Напрями наукових досліджень	Державотворення в Україні, вплив культури на становлення професійної свідомості
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6022-6904
Контактна інформація викладача:	
E-mail	music_connoisseur@proton.me
контактний телефон	+380973966654
Портфоліо викладача на сайті Інституту	https://odesa.maup.com.ua/kostenko-rostislav-v/

1. Коротка анотація до дисципліни «Історія та культура України»

Навчальна дисципліна «Історія та культура України» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти історичного світогляду, який би забезпечив їм вмiлу орієнтацію в історичних та громадських процесах суспільства, активну життєву позицію і високопродуктивне виконання своїх професійних обов'язків. Цей курс навчить орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причино-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах та з урахуванням особливостей історичного розвитку нашої держави, виявляти зміни в суспільстві; орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля; визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння знань про соціально-політичні процеси минулого та сучасності, їх об'єктивну умовленість, взаємозв'язки та взаємозалежність.

Завдання: ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними періодами становлення і розвитку української держави, культури та особливостями державотворчого процесу в Українському Подунав'ї, закономірностями їх функціонування; формування у здобувачів розуміння фундаментальних понять і категорій української історії та культури, оволодіння сучасними методами культурологічного аналізу, розуміння тенденцій сучасних соціокультурних трансформацій.

3. Формат курсу - очний (*offline*) та/або дистанційний (*online*)

4. Програмні результати навчання (інтегральна, загальні та спеціальні (фахові) компетентності)

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
Загальні компетентності / Soft-skills (ЗК) :	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
ЗК14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм
Спеціальні (фахові) компетентності / Hard-skills (ФК)	
СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програм

Результати навчання відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (РН):

- РН3** Проводити збір та інтегрований аналіз інформації з різних джерел.
- РН5** Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- РН12** Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
навчальна дисципліна «Історія та культура України»		
Курс	1	1
Семестр	1-й	1-й
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні години:	26 лекційних та 24 семінарських (практичних) годин	8 лекційних та 8 семінарських (практ.) год.
Модульний контроль	1 модульна контрольна робота	-
Самостійна робота Індивідуальне науково-дослідне завдання	40 години	74 години
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

1. Статус дисципліни: цикл загальної підготовки, обов'язкова дисципліна

2. Пререквізити базові загальноосвітні знання суспільно-гуманітарного циклу.

3. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Мультимедійний проектор, ноутбук для проведення аудиторних занять, доступ здобувачіввищої освіти до Інтернету.

2. Сервіс для пошуку наукових джерел GoogleScholar. Електронний режим доступу: URL:<https://scholar.google.com.ua>

3. Бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України URL: <http://izbornyk.org.ua/>

4. Офіційний сайт українського Товариства охорони пам'яток історії та культури URL: <https://pamjatky.org.ua/>

5. Національний музей історії України URL: <https://nmiu.org/>

6. Історична веб-хрестоматія UKRAÏNARUS

URL: http://geocities.com/ua_ukraine/ukrainerus.html

7. Українська електронна бібліотека URL: <http://ukrcenter.com/library.asp>

9. Політика курсу.

Політика курсу – політика відвідуваності та наявності у студента необхідних нормативно-правових джерел, комунікації з викладачем та користування електронними девайсами, дотримання вимог Етичного кодексу студента та академічної доброчесності. Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення академічної доброчесності: Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб. Надавати для оцінювання лише результати власної роботи, а не плагіат. Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів. У випадку порушень цих вимог – реагування відповідно до Етичного кодексу Інституту. Не вітаються запізнення на пари та пропуски занять. Студент має виконати в кожному модулі самостійну роботу та одну за семестр ІНДЗ (реферат, доповідь, презентація, есе, проєкт), за ІНДЗ зараховується активна

студентська наукова робота в межах студентських Клубів. Оформлення рефератів, есе, доповідей, контрольних робіт має здійснюватися за зразком на сайті Інституту, вкладка «Студенту – Зразки. Метод. рекомендації – Метод. рекомендації до курсових та інших письмових робіт», наприкінці рекомендацій див. вимоги до оформлення джерел за ДСТУ-2015. Порушення вимог оформлення тексту та джерел дасть підставу вважати в роботі наявність плагіату, і роботу не буде зараховано.

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувачів вищої освіти під час практичних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях.

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до відцифрованих історичних документів);
- списування та плагіат.

Реферативні роботи здобувач виконує самостійно, з обов'язковим посилення на джерела інформації та самостійно перевіряє їх онлайн на безкоштовних сервісах на антиплагіат. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобропорядності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує здобувачеві повторно виконати необхідний вид роботи.

Здобувачі вищої освіти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, інші письмові види робіт).

Здобувач вищої освіти, який не з'являвся на заняття (незалежно від причин) повинен відпрацювати пропущені заняття (незалежно від причини пропуску) та відпрацювати незадовільні оцінки під час консультацій.

10. Схеми курсу
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р		л	п	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Основні етапи історичного розвитку України								
Тема 1. Давня доба історії України. Населення Нижнього Придністров'я і Подунав'я в давності за часів первісного суспільства	6	2	2	2	6	2	-	4
Тема 2. Київська Русь (кін. IX – поч. XIII ст.). Галицько-Волинське князівство. Українські землі під владою Литви і Польщі (XIV – перша половина XVII ст.).	6	2	2	2	5	-	-	5
Тема 3. Вхідження Подунав'я до складу Київської Русі. Боротьба князівств за Придунайські території	5	2	-	3	6	2	-	4
Тема 4. Українське козацтво. Українська національна революція середини XVII ст. Українська гетьманська держава, Правобережна Україна, Запорозька Січ в кінці XVII – у XVIII ст.	6	2	2	2	6	-	2	4
Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст. Україна в другій пол. XIX ст.	5	2	-	2	5	-	-	5
Тема 6. Українське Подунав'я – арена російсько-турецьких війн у XVIII – початку XIX ст.	5	2	-	2	5	-	-	5
Тема 7. Україна на початку XX ст. Національно-демократична революція 1917-1920 рр. Україна у 20-30-ті рр. XX ст.	5	2	-	3	5	-	-	5
Тема 8. Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.) та післявоєнний період (1945-1954 рр.). Подунав'я в роки Другої світової війни.	6	2	2	2	6	-	2	4
Тема 9. Україна у 1954-1991 рр. Основні віхи історичного розвитку 1991-2021 рр. Історія становлення відносин Україна – ЄС.	4	-	2	2	6	2	-	4
Разом за змістовим модулем 1	48	16	10	20	50	6	4	40
Змістовий модуль 2. Історія української культури								
Тема 1. Витоки та передумови формування української культури	5	2	-	3	5	-	-	5
Тема 2. Культура Київської Русі. Українська культура в другій половині XIV – першій половині XVII ст.	5	-	3	3	5	-	-	5
Тема 3. Українське бароко (середина XVII – кінець XVIII ст.). Національне відродження в Україні (кінець XVIII – XIX ст.)	6	1	3	3	5	-	-	5

Тема 4. Розвиток української культури в другій половині XIX – на початку XX ст.	5	1	2	3	7	-	2	5
Тема 5. Українська культура XX – початку XXI ст.	7	2	2	4	5	-	-	5
Тема 6. Особливості культурного розвитку Українського Подунав'я.	6	2	1	2	6	2	-	4
Тема 7. Духовна культура як спосіб самореалізації людини (на прикладі України)	6	2	1	2	7	-	2	5
МКР №1 (для денної форми навчання)	2		2					
Разом за змістовим модулем 2	42	10	14	20	40	2	4	34
Усього годин	90	26	24	40	90	8	8	74

11. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Історія та культура України» є лекції, семінарські заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти. Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання: лекції-бесіди, лекції-візуалізації, лекція-консультація.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу студентів до найбільш важливих проблематичних питань з відповідної теми, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обміркувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формувати та обґрунтовувати власну позицію, висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу за допомогою технічних засобів навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

Лекція-консультація є поєднанням викладу нової навчальної інформації лектором з постановкою запитань. Лектор консультує студентів у ході лекційного викладу, що сприяє кращому засвоєнню ними навчального матеріалу. Вона може проводитись за різними сценаріями: запитання – відповіді; запитання – відповіді – дискусії.

При проведенні **семінарських занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, виступи з опонуванням, групові проєкти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими яку групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні завдання**.

12. Система оцінювання та вимоги.

Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПрАТ «ВНЗ «МАУП»» (<https://surl.lt/dznawo>)

Результати поточних досягнень студента (РПД)

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	1-й семестр	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	13	13
Відвідування семінарських занять	1	10	10
Робота на семінарському занятті	10	9	90
Виконання завдань для самостійної роботи	5	10	50
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ (науковий реферат, презентація, доповідь на конференції)	10	2	20
Разом		-	208
Максимальна кількість балів –208 бали			
Розрахунок: $208: 100 = 2,08$			
Студент набрав X балів; розрахунок: $X:2,08 =$ загальна кількість балів.			

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота включає написання доповідей за завданою тематикою, рефератів, складання тематичних таблиць, схем, робота з дефініціями, опрацювання нормативних документів з охорони життєдіяльності, написання аналітичних звітів, проходження тестування, опрацювання окремих питань тем семінарських занять.

Критерії оцінювання:

Максимальна кількість балів за 1 виконане завдання – 5 балів, з них:

- точність вирішення завдання – 1 бал.
- повнота вирішення завдання – 2 бали.
- ступінь обґрунтованості відповіді – 2 бали.

Індивідуальні завдання: індивідуальне науково-дослідне завдання (написання рефератів, підготовка презентацій, виступ на конференції з підготовкою тез доповідей та презентацій – для студентів денної форми навчання).

Критерії оцінювання ІНДЗ:

- повнота розкриття теми, дотримання базових норм та принципів наукового пошуку – 2 бали;
- якість інформації – 3 бали;
- самостійність, креативність, для доповідей на конференцію, наукових рефератів та презентацій – 5 балів.

Максимальна кількість балів за один вид індивідуального завдання - 10 балів

Виконання індивідуальних самостійних завдань передбачають можливість

навчання з дисципліни на освітніх платформах, у форматі онлайн курсів, що дозволяє вдосконалити навички, покращити рівень знань та підвищити мотивацію для саморозвитку. Здобувачу пропонується самостійно обрати тематику онлайн курсу із переліку запропонованих. Зареєструватися на безкоштовній онлайн платформі за посиланням <https://terminovo.te.ua/news/25864/>, пройти модуль курсу за власним вибором. Після успішного проходження курсу треба завантажити сертифікат про

успішно проходження курсу. Після отримання сертифікату здобувач має можливість отримати додаткові 15 балів до свого рейтингу з навчальної дисципліни. Перелік курсів:

- Історія: зародження української нації.
- 1917 – рік, який змінив усе.
- Історія Західної України.
- Новітня історія України: від початку Другої світової війни до сучасності.

14. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання
Модульний контроль знань за визначеними темами проводиться письмово у формі відповідей на теоретичні питання або розв’язання практичних завдань, виконання тестів, тощо.

При виконанні модульних завдань оцінюванню підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань є:

№ п/п	критерії оцінки знань студента виявлених під час проведення модульного контролю	кількість балів
1.	здобувач дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою	25 балів
2.	здобувач повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою	15 балів
3	здобувач розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань здобувач припустився помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу	10 балів
4.	студент дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою відповідь або взагалі не в змозі відповісти на поставлені запитання, тощо.	0 балів

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Історія та культура України» проводиться у формі **екзамену**, який оцінюється максимально у 100 балів. Форма проведення екзамену, зміст і структура екзаменаційних білетів (контрольних завдань), вагомість співвідношення видів оцінювання визначаються кафедрою права.

Рівень знань на екзамені оцінюється:

90-100 балів, якщо здобувач дав правильну та повну відповідь на всі поставлені питання, міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, демонструє вміння пов'язувати події минулого із сучасним розвитком, логіку та аргументованість викладення (наведення прикладів, аналогій, знання головних дат з історії України), вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного

матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем;

89-80 балів ставиться здобувачу вищої освіти, якщо він відповідає на всі запитання, добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

79-69 ставиться здобувачу у випадку, якщо він відповідає на всі запитання, в основному опанував теоретичні знання з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але відповідь є недостатньо аргументованою, виявляє неточності, невміння оцінювати факти та явища;

68-50 балів ставиться, якщо всі питання розкриті неповно та/або логіка відповідей вимагає істотного виправлення;

49-1 балів здобувач отримує, якщо у відповіді не розкриті по сутності всі питання, продемонстровано недостатнє знання фактичного матеріалу, наукових визначень, відсутні посилання на першоджерела та рекомендовану наукову літературу;

0 балів здобувач отримує в разі відсутності відповідей на питання екзаменаційного білету.

ЗАГАЛЬНА ПІДСУМКОВА ОЦІНКА по дисципліні = це середнє арифметичне між результатами поточних досягнень (РПД) за 1-й семестр та результатами підсумкового контролю (екзамену) (РПК).

Обраховується по формулі:

(РПД 1 семестр + РПК) : 2,08 = загальна оцінка Наприклад:

– за 1-й семестр студент набрав 160 балів ($160:2,08 = 77$ балів);

– за відповідь на екзамені студент одержав 80 балів.

Підсумок: $(77+78) : 2 = 78$ балів (бал, який проставляється в залікову книжку студента, у перерахунку на традиційну оцінку це «добре» (С).

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття. Здобувачу, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість протягом двохтижнів у дні консультацій викладача.

Поточний контроль Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів-круглих столів, виступ-інформування за темами семінарських занять, заняття з індивідуальною та груповою роботою, заняття у формі дебатів.

Оцінюється рівень знання студентами першоджерел, наукової літератури, уміння логічно та послідовно виступати під час обговорення питань плану семінарського заняття, ставити та відповідати на запитання в ході дискусії.

Максимальна кількість балів за 1 семінарське заняття - 5 балів.

Форми участі здобувачів освіти у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації занять;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- опрацювання теоретичного матеріалу та вирішення практичних завдань за допомогою платформи Google Classroom.

Здобувач допускається до семестрового контролю, якщо він виконав всі види робіт,

які передбачені силабусом навчальної дисципліни та відвідав всі аудиторні заняття, які передбачені розкладом.

Система ліквідації академічної заборгованостей має такий зміст:

- здобувач, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 35 до 59 балів, після належної підготовки має право повторного складання екзамену;
- здобувач, який набрав за результатами поточного і підсумкового контролю від 0 до 34 балів тобто менше 50% кількості балів, достатніх для отримання задовільної оцінки, зобов'язаний пройти повторний курс вивчення дисципліни перед повторним складанням екзамену.

16. Питання до іспиту з дисципліни «Історія та культура України»

1. Початок людського суспільства та його еволюції на території України.

Трипільська культура.

2. Кочові народи на півдні України. Антична колонізація в Північному

Причорномор'ї.

3. Перші київські князі, їх внутрішня та зовнішня політика.

4. Християнізація Русі, її значення. Реформаторська діяльність Ярослава Мудрого.

5. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького.

6. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших державу XIV– XVI ст.

7. Українські землі у складі Речі Посполитої в XVI – XVII ст.

8. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення українського козацтва. Реєстрове козацтво.

9. Заснування Запорізької Січі.

10. Причини, характер та перший період національно-визвольної війни 1648-1676 рр.

11. Березневі статті 1654 р.: умови і правове значення.

12. Постать Б. Хмельницького в українській історії. Оцінки діяльності.

13. Криза української державності: період «руїн».

14. Гетьман І. Мазепа: оцінки діяльності.

15. Українська політика Петра І. Наступ Росії на Українську автономію.

16. Українська політика Катерини ІІ. Ліквідація Гетьманщини.

17. Польське панування на Правобережній Україні у XVIII ст. Гайдамацький та Опришківський рухи.

18. Кирило-Мефодіївське товариство. Роль Т.Г. Шевченка в українському національному відродженні.

19. Національно-визвольний рух у Західній Україні в I пол. XIX ст. «Руська трійця».

20. Наддніпрянська Україна в II пол. XIX ст. Відміна кріпосного права, реформи 60-80-х рр.

21. Українська революція 1905-1907 рр.

22. Україна в Першій світовій війні. Заснування Української Центральної Ради, її соціальна база і програма.

23. I і II Універсали Центральної Ради. III Універсал. Проголошення УНР, IV Універсал. Брестський мир і Україна.

24. Українська держава гетьмана П. Скоропадського.

25. Директорія УНР, її склад, внутрішня та зовнішня політика.

26. Проголошення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт Злуки українських земель.

27. Соціально-економічне перетворення в Україні на основі НЕПу.

28. Сталінська політика індустріалізації. Колективізація українського села.

29. Голодомор 1932-1933 рр.

30. Масові репресії 30-х рр. XX ст. в Україні, їх наслідки.

31. Радянсько-німецькі договори 1939 р. і західноукраїнські землі.

32. Україна в роки Другої світової війни.
33. Труднощі відбудовчого періоду в Україні. Голод 1946-1947 рр.
34. Політична платформа і тактика боротьби ОУН – УПА 1945-1953 рр.
35. Проблема розвитку народного господарства України в середині 50-х – I пол. 60-х рр. XX ст.
36. Спроби лібералізації суспільно-політичного життя у II пол. 50-х – I пол. 60-х рр. XX ст. Шестидесятники.
37. Катастрофа на ЧАЕС та її наслідки.
38. Перебудовчі процеси СРСР. Зростання суспільно-політичної активності населення України наприкінці 80-х на початку 90-х рр. XX ст.
39. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум та вибори Президента України 1 грудня 1991 р.
40. Розбудова незалежної української держави. Створення нової системи влади.
41. Соціально-економічне становище в Україні на сучасному етапі.
42. Зовнішня політика незалежної України.
43. Політичний розвиток України на сучасному етапі.
44. Трипільці: археологічна культура чи цивілізація. Проблеми витоків української культури.
45. Культура скіфів.
46. Культура античного Причорномор'я.
47. Християнство: особливості прийняття, вплив на розвиток культури України.
48. Літературна спадщина України доби Київської Русі.
49. Сакральна архітектура України (X – XIII ст.).
50. Своєрідність культури Галицько-Волинської держави.
51. Розвиток літератури України (XIV – поч. XVII ст.).
52. І. Вишенський та його місце в українській культурі.
53. Українське козацтво як культурно-історичний феномен.
54. Освіта в Україні (XIV – XVIII ст.).
55. Література в Україні XVII – XVIII ст.
56. Архітектура XVI – XVIII ст. Українське бароко.
57. Розвиток живопису в Україні XVII – XVIII ст.
58. Особливості українського національно-культурного відродження (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).
59. Феномен Котляревського в українській культурі.
60. Біблійні та історичні сюжети в поезії Тараса Шевченка.
61. Українська література другої половини XIX – поч. XX ст.
62. Розвиток освіти в українських землях (II половина XIX – початок XX ст.).
63. Історична наука в Україні (II половина XIX – початок XX ст.).
64. Формування системи української періодичної преси та її роль у розвитку української культури (кінець XIX – початок XX ст.).
65. Український театр: історія становлення, суспільно-політична функція, мистецькі орієнтири (друга половина XIX – початок XX ст.).
66. Іван Франко та його місце в історії української культури.
67. Мистецтво в Україні: архітектура, живопис, музика (друга половина XIX – початок XX ст.).
68. Проза та драматичні твори В. Винниченка.
69. Теми і образи світової літератури в творчості Лесі Українки.
70. Українська література 1920-х – початок 1930-х рр.
71. Літературна дискусія 1925-1928 рр.: пошуки мистецьких орієнтирів.
72. Українське мистецтво 1920-х – 1930-х рр.: архітектура, живопис.
73. Розвиток українського театру в 1920-ті – на початку 1930-х рр. Л. Курбас.
74. Становлення українського кіно (1920-ті – початок 1930-х рр.). О. Довженко.

75. Українська література в період кризи тоталітарного режиму (1950 – 1980 рр.).
 76. Розвиток освіти та науки в Україні (1945 – 1991 рр.).
 77. Українське кіно 1950 – 1980-х рр.
 78. Захист національних культурних традицій та української історичної спадщини (1950-1980-ті рр.).
 79. Слобідська Україна як історично-культурний регіон.
 80. Традиції, модерн та постмодерн в сучасній українській культурі.

17. Шкала відповідності оцінок: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Рекомендовані джерела (література)

Базова:

1. Бойко О.Д. Історія України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 5-те вид., допов. К. :Академвидав, 2014. 720 с.
2. Історія України : підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / за заг. ред. М.І. Бушина, О.І. Гуржія. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 644 с.
3. Бондаренко В. Г. Історія України. Львів, 2017. 153 с.
4. Новікова Ю.Н. Історія української культури. Українознавство. Українська етнокультура :навч. посіб. для студентів ВНЗ. Донецьк, 2012. 149 с.
5. Лебеденко О.М., Тичина А.К. Українське Подунав'я: минуле та сучасне : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Одеса : Астропринт, 2002. 208 с.

Допоміжна:

1. Андрєєв В.М. Антична доба в історії України в контексті «теорії епох» В. Петрова. *Наукові праці. Історія*. 2012. Т. 207. №. 195.
2. Веселовська Г.І. Український театральний авангард. К.: Фенікс, 2010. 368 с.
3. Дворнік Ф. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації. К.: Дух і Літера, 2000. 528 с.
4. Демиденко О. Інтелектуальна міграція українців на рубежі ХХ-ХХІ століть: масштаби та основні характеристики явища. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2019. №. 39. С. 174-181.
5. Довган Ю.Л. Дипломатичні зв'язки представників УНР та ЗУНР з

державами- переможницями на останньому етапі національно-визвольних змагань (серпень 1919 р. – листопад 1920 р.): історіографія проблеми. *Гілея: науковий вісник*. 2014. №. 90. С. 122-127.

6. Іванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом – до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (I половина XIX ст.). К.: НПУ ім. М. Драгоманова, 2007. 136 с.

7. Колесник О.В. Друкарські установи в культурному житті Херсонської губернії у другій половині XIX ст. *Молодий вчений*. 2015. №. 8 (1). С. 37-40.

8. Красніцька Г.М. Геноцид української культури в другій половині XIX ст. *Гілея: науковий вісник*. 2015. №. 96. С. 30-33.

9. Курганова О. Барокова поезія на сторінках українських стародруків як об'єкт науково- бібліографічного обліку. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. Вернадського*. 2016. №. 44. С. 316-328.

10. Кучеров Г.Г., Коцюк В.Д. Форуми Просвіт Правобережної України як рушій їхньої культурно-освітньої діяльності (1917-1922 рр.). *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Історичні науки*. 2013. №. 6. С. 331-339.

11. Литвин В. Інституційно-процесуальні та політично-поведінкові варіанти розвитку та реформування напівпрезидентської системи правління в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2018. №. 2 (94). С. 201- 221.

12. Лісова К.С. Втілення ідеї парламентаризму в період Української революції (1917–1921 рр.). *Часопис Київського університету права*. 2015. №. 2. С. 20-25.

13. Донбас в етнополітичному вимірі. Київ. ІПіЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України. 2014. 584 с.

14. Пак Н.Т., Костишин Е.І. Фінансова система України часів козацької держави (1648-1657). *Економічний вісник університету*. 2016. №. 28 (1). С. 133-140.

15. Пальм Н.Д., Гетало Т.Є. Історія української культури : навч. посібник. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2013. 296 с.

Електронні інформаційні ресурси:

<http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії

<https://elib.nlu.org.ua/> – бібліотека «Культура України»

<http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://combatant.onestop.net/> – електронна бібліотека дивізії «Галичина»

<http://www.gulag-museum.org.ua/> – віртуальний музей ГУЛАГ(у)

<http://holocaust.kiev.ua/> – український центр вивчення Голокосту

<http://www.ukrterra.com.ua/> – сайт інституту суспільних досліджень

<http://zsu.zp.ua/euk/> – енциклопедія українського козацтва